

KMETSKI LIST

Izhaja vsako sredo. Naročnina: letno 30 Din, polletno 15 Din, za inozemstvo letno 50 Din. Inserati po tarifi. Pismenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Rokopisi se ne vračajo. Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in uprava je v Ljubljani v Kolodvorski ul. št. 7. Telefon inter. št. 32-59. Račun pri poštni hranilnici št. 14.194.

Nacionalizem in kmet

Ko smo vstopili Slovenci v novo našo državo, je bilo povsem umljivo in potrebno, da se ojači tudi v naših masah zavest pripadnosti k novonastajajoči veliki državni tvorbi in zavest dolžnosti aktivnega sodelovanja pri izgrajevanju njene organizacije. Šaj so se polagali temelji za novo nastalo državno organizacijo, tako politično kakor tudi kulturno in društveno, ki ji je imela zajamčiti za bodoča stoletja obstoj, moč in procvit. Ti temelji se polagajo še danes.

Jugoslovanska smer naše poprevalne slovenske politike je bila torej povsem upravičena in potrebna in to tudi v kolikor se tiče kmetstvoslovenskega političnega organiziranja. Kajti narodnostna država — in naša država je vsaj v širšem pomenu nedvomno ena narodnostna skupina, nastala na podlagi narodnostnega načela — je višja gospodarska in kulturna enota kot posamezen stan, ki jo v zvezi z drugimi šele sestavlja. Jasno je tudi, da mora biti ta novo formirajoča se državno narodnostna tvorba vsaj v svojih najglavnejših društvenih in kulturnih osnovah isto usmerjena, ako hoče obstati ob neizogibnih bodočih pretresljajih.

Jugoslovanska smer naše poprevalne napredne slovenske politike je bila torej načelno pravilna in je še danes. Šaj smo Slovenci na tej naši nacionalni državi tako krvavo zainteresirani, da pomeni za nas naš »biti ali ne biti«.

Toda s tem »načelnost« je pa tudi že rečeno vse. Praktično je v mnogočem odpovedala in dobro je, da si to dejstvo odkrito povemo. Kljub mnogemu delu in žrtvam je po dvasetih letih po krivdi napačnega praktičnega izvajanja načela jugoslovanstva, načelo samo trpelo.

V narodu, ki si je v manj kot enem stoletju neverjetno intenzivne narodne delavnosti izgradil tako rekoč iz nič svoj jezik in slog in kulturo ter se tudi gospodarsko in civilizatorično dvignil na ostale, je moral napačen način izvajanja jugoslovanstva zbuditi odpor. Ne samo z majsko deklaracijo, predvsem s celo svojo prepoveditelsko borbo zadnjih šestdesetih let pred prevratom je Slovenstvo — poleg zaključka antantnih sil o razbitju avstroogrske monarhije in njih končne odrešilne zmage v svetovni vojni — vendar doprineslo samo iz sebe zelo mnogo k svoji svobodi.

Prava jugoslovanska ideja ni in nikdar ne sme biti kot profiteza Slovenstvu. Zlasti ne, ker še danes naš človek instinktivno čuti svoje Slovenstvo kot ono poglavitno sredstvo, ki ga naj obvaruje pred prevelikim — čeprav ne programatskim, pa kakor kažejo prilike, vsaj praktičnim — zapostavljanjem pred drugimi pokrajinami. Ustavno zajamčeni enakosti vseh, so »budžetske mogućnosti« premnogokrat pristigle krila. Za svoje Slovenstvo se pač slovenski kmet ne boji, ker ni bilo v novi državi nikdar napačno; boji se pa za svoj dobrobit.

Še nekaj je bila velika ovira, da se ni mogel takoj po prevratu razviti jugoslovanski pokret v Sloveniji v odločujočo večino.

To je povdarjanje samo nacionalnega momenta. Kmetiji so prvi uvideli, da v današnjem času — kakor je to rekel Radić — druge politike nego socialne ne more biti in so prvi začeli s politiko mas in šli med nje. Uspehi se danes odločno vidijo.

Nacionalizem lahko uspe samo, ako je povezan s socialnim momentom. Tudi on bo moral delati politiko mas, ako bo hotel uspjeti; to bo pa lahko vodil le, ako bo težišče prenesel za socialni del programa.

Tukaj so jugoslovansko nacionalno orientirani slovenski naprednjaki po prevratu mnogo opustili.

Da bo mogel nacionalizem pridobiti simpatije širokih mas, zlasti v Sloveniji med kmetkim pokretom in delavstvom — se bo moralo marsikaj spremeniti in iz temelja reorganizirati.

Nacionalnost mora postati obenem socialen pojem, pojem pripadnosti k eni narodni družini, kjer morajo biti vsi bratje — stanovi enakovredni. Nacionalizem je čustvo pripadnosti narodni skupnosti, torej ne samo čut pravic, temveč tudi čustvo socialne dolžnosti. Ta pa predvsem za one, ki so v nacionalni familiji gospodarsko jačji napram razdedinjenim. Vsak stan mora imeti zato v narodni družini pravico do nujnega deleža in poštenega vzdrževanja in to

je temelj novodobnega nacionalizma. V tem smislu se tudi nacionalna politika ne da voditi drugače kakor socialno. Ker se prostovoljno, iz same nacionalne sentimentalnosti, gospodarski odstopki manj slabim običajno ne dajejo, je pač naravno in običajno danes to pač ogromna večina kmetstva in delavstva, zlasti mladina, da jih je treba zahtevati organizirano.

V takem duhu sodeluje kmetki pokret v Sloveniji pod nacionalno zastavo in v nacionalnem pokretu. Po tradiciji in zdravih koreninah, ki jih ima, bi se moralo prenesti težišče nanj. —ir.

Mnogi so že priznali,

da je »Kmetki list« vsebinsko najjačji tednik v Sloveniji. Če ga bomo pridno med narod širili in se še bolj poglobili v njegov nauk, potem lahko pričakujemo, da se bliža čas, o katerem že stoletja sanjamo, to je, da bo svoboden slovenski kmet res na svoji zemlji svoj gospod.

Kri ni voda

Ko čitamo, v kako velikem številu se prijavlja slovanski svet za udeležbo pri letošnjem vsesokolskem zletu v Pragi, začnemo razumovati, čemu nekatere kroga koj začne lomiti božjast, kakor hitro slišijo le ime — Sokol.

Da bodo tudi naši čitatelji imeli nekoliko vpogleda, naj tu navedemo nekaj števil: Doselej se je priglasilo za zlet 96.000 članov in 45.000 članic, 29.000 naraščajnikov in 34.000 naraščajnic ter 19.000 dijakov in 20.000 dijakinj, skupno torej skoro četrt milijona sokolskih pripadnikov. Iz Jugoslavije je priglašanih 10.000 udeležencev, od tega samo iz Slovenije preko 2000.

Tudi na zletni dan srednješolske mladine bo prispelo iz Jugoslavije okrog 800 dijakov in dijakinj iz 35 srednjih šol. Vodil jih bo profesor Ante Radić. Jugoslovansko dijaštvo bo nastopilo na javni telovadbi na sokolskem stadionu in priredilo še posebej svojo akademijo. Češkoslovaških dijakov bo nastopilo pri javni telovadbi preko 30.000. Prvič bo na letošnjem zletu tudi manifestacijski sprevod dijaštva, vendar bodo sodelovali v njem samo fantje.

Naraščajnice je za zlet priglašanih, kakor že rečeno, preko 30.000, ki so vse telovadkinje. Nastopile bodo zaradi tega v dveh skupinah, ker je telovadišče premajhno, da bi lahko izvajale proste vaje vse hkratu. Po zletu bodo naraščajnice odšle v najlepše kraje češkoslovaške republike na letovanje v nalašč za nje pripravljenih

taboriščih. Tudi večje število jugoslovanskih naraščajnic bo ostalo še nekaj čaka po zletu na Češkem. Dekleta se bodo razdelila po taboriščih češkoslovaških sestric in z njimi preživela nekaj tednov odmora.

Tako se glase suha poročila zletne pisarne. Sedaj razumemo odkod in čemu zadnje čase taka besna gonja proti Sokolu.

Pa je vse zastoj; kajti kri ni voda! In Slovenec ve, da sta mu Čeh in Slovak brata, čeprav so vmes »hribi in doline, vmes šumenje bistrih rek«, Madžar pa nam je tujec, čegar pest smo dovolj občutili na lastnih plečih.

Sokolske množice, ki bodo letos iz naše domovine pohitele v zlato Prago, bomo v duhu s ponosom spremljali tudi vsi zavedni slovenski kmetje. Slovenski kmetje namreč ne verujemo tistim, ki merijo vse po lastnem nečednem kopitu in hočejo Sokola proglasiti za pripravo kake stranke, ampak čutimo, da je tudi Sokol v Sloveniji vsenarodna organizacija slovanskega bratstva, sloge in moči, živ zid, ki je vedno pripravljen braniti narodove svetinje in njegovo najdražje — njegovo grudo. Dobro vemo, s kolikšno požrtvovalnostjo sodelujejo vprav člani in članice Sokola z vsemi poštenimi ljudmi za pravo in resnično prosveto naše vasi. Zato smo za vse klevete gluhi. Sokolu pa veljaj krepko in iskreno naš kmetki pozdrav!

Pašniške in gozdne zadruge

Zakon o likvidaciji agrarne reforme je vseboval tudi nove določbe o razlastitvi veleposestniških gozdov. Interesenti za veleposestniške gozdove so bile občine, kmetijske zadruge in druge kmetijske skupnosti. Interesenti so se morali prijaviti agrarnim oblastem tekom enega meseca, potem ko je zakon stopil v veljavo.

Prilike so bile tedaj take, da ni bilo vsled premajhne zavednosti in gospodarske odvisnosti pričakovati, da bi se občine v dovoljni meri priglasile kot interesenti za veleposestniške gozdove. Zveza slov. agrarnih interesentov je vsled tega z vso žilavostjo pristopila k delu in v teku enega meseca organizirala okrog 170 pašniških in gozdnih zadrug v okoliških onih veleposestev, ki so prišla v poštev za gozdno razlastitev. Novo ustanovljene zadruge so takoj vložile prošnje na agrarno oblast, da se jim razlaste gozdne površine na podlagi zakona o likvidaciji agrarne reforme.

Zadruham so sledile šele občine in tudi vložile prošnje. Ako ne bi bilo nobenih prošenj vloženih, bi se gozdovi sploh ne razlastili. In v tem je tičala velika važnost novoustanovljenih pašniških in gozdnih zadrug. Razlaščenih je bilo

namreč okrog 40.000 ha veleposestniških gozdov. Lastniška pravica je bila sicer prisojena občinam in ne zadrugam, toda pravico do lesa in koristi iz razlaščenih gozdov imajo v prvi vrsti agrarni interesenti, malj kmetje in podeželski obrtniki.

Pojavilo se je nato vprašanje, kaj naj store pašniške in gozdne zadruge? Ali naj likvidirajo, ali naj iščejo zaposlitve drugod. Nekatere zadruge so včlanile vse agrarne interese iz dotične občine in sodelujejo pri dobavi kurjave in stavbnega lesa iz veleposestniških gozdov. Te zadruge izvajajo nekako kontrolo, da se zakon pravilno izvaja in dobave agrarnim interesentom v redu vrše.

Večina zadrug pa je prešla v likvidacijo. Z ozirom na to, da jim niso bili priznani in prisojeni razlaščenih gozdov, so ostale zadruge brez posla in brez premoženja. Okrožna sodišča so jih tekom lanskega in letošnjega leta pozvala, naj redno poslujejo, to je, da naj sklicujejo občne zборе, vodijo knjige in se vpišejo v revizijsko zvezo, ali naj pa sklenejo svoj prestanek.

Večina zadrug ni bila včlanjena v nobeni revizijski zvezi in je sklenila likvidacijo.

Ena in skupna dolžnost!

Narod, ki hoče naprej, si nikdar miru dati ne sme. So stvari, na katere mora zdrav narod stalno misliti, da mu ne postanejo usodne. K tem stvarim spadajo tudi ljudske bolezni. Najnevarnejša od teh bolezni je nedvomno jetika. Ta problem mora biti stalno na dnevnem redu, kajti najskrbnejše zanimanje vsega naroda zanj je sestavni del naše nacionalne kulture in lepota našega moralnega in etičnega življenja in nujnost socialnega družabnega reda.

Sposobnost in pripravljenost, da najvažnejši ljudsko zdravstveni problem, skrbstvo za jetične bolnike, smatramo za svojo resno narodno stvar, moramo na posebno izrazit način pokazati letno vsaj enkrat, čeprav bi bilo napačno, ako naša skrb za te reveže ne bi bila vedno enako živa in izrazita v tihem vsakdanjem podrobnem delu. Enkrat letno moramo z vsem povdarmom manifestirati za narodno skupnost, ki je potrebna za našo brigo za težko usodo bolnih in revnih sinov

in hčera naroda. Manifestirati moramo, ker je potrebno, da mladini damo globoko socialno vzgojo, narodu pa pokažemo, da nas mora skupna volja združevati tudi v žrtvah za skupno stvar. V nas samih leži naša bodočnost.

Tej manifestaciji je namenjen vsakoletni protituberkulozni teden. Ti dnevi morajo zbrati tudi sredstva, da moremo blažiti trpljenje jetičnih bolnikov in storiti, kar je možno, da ljudstvo varujemo pred okuženjem. Kdor daruje, daruje sebi v korist. Dnevi našega povdarjenega sočutja do bolnih in revnih trajajo od 8. do 14. maja. V teh dneh naj pride med nas dih božjega mira, da bomo vsi eno in slojni, kadar imamo pred seboj le eno dolžnost: Telesno in duhovno jakost naroda in države.

Protituberkulozna zveza v Ljubljani

7. maja 1938.

Tajnik:

Predsednik:

Dr. Fr. Debevec s. r.

Dr. J. Bohinjec s. r.

Organizacija izvoza našega sadja

Pod tem naslovom je prinesel »Mariborski Večernik« jako zanimiv članek izpod peresa priznanega strokovnjaka g. inž. F. Tržana, katerega radi vsebine in velike gospodarske važnosti zlasti za severni del Slovenije tudi mi v celoti prinašamo:

»Dolgo dobo dvajsetih let, odkar imamo samostojno narodno državo, govorimo in razpravljamo o tem, kako bi se naj za naše razmere organizirala sadna izvozna trgovina, da bi imelo naše narodno gospodarstvo, kakor tudi sadjarji, svojo korist. Poskus z mariborsko spodnještajersko sadjarsko zadrugo ni uspel. Danes imamo sadno izvozno trgovino le enostransko organizirano, t. j. svojo organizacijo imajo sadni trgovci in eksporterji. Ta organizacija pa ne zadostuje in ne zadovoljuje našega celokupnega sadjarskega gospodarstva.

Tekom zadnjih let so sadjarji na svojih sestankih in zborih ponovno zahtevali, naj osnuje »Prizad« v Mariboru svojo podružnico za izvoz jabolk. Maribor je središče naše celokupne sadne izvozne trgovine, zato nalagajo praktične zahteve naše sadne trgovine, da se celokupna trgovska in izvozna politika glede jabolk upravlja iz Maribora, ker je to iz Beograda praktično nemogoče oz. brez pravega efekta.

Podružnica »Prizad« v Mariboru bi morala

imeti, razen svojega običajnega delokroga še sledeči delokrog, ki bi ga morala organizirati v duhu naših svojstvenih potreb in razmer:

1. **Opazovanje proizvodnje.** Določiti natančno, kako velik bo skupen pridelek bodoče sadne letine in koliko bo poedinih sadnih sort za izvoz.

2. **Opazovanje trga.** Na podlagi prve točke izdela osrednja organizacija načrt, kako bo mogoče ves razpoložljivi pridelek spraviti v denar po dobrih cenah.

3. **Določitev pravil za sortiranje in ocenjevanje.** Ako je sortiranje in ocenjevanje sadja prepuščeno vsaki poedini zadrugi oziroma lokalnim trgovcem in drugim činiteljem, potem ni mogoče nikdar, da bi bili vsi sortimenti poedinih skupin enaki. To pa je nad vse važno, ako želimo osvoboditi trg in isfega stalno obdržati.

4. **Prodajna tehnika in politika.** Priporočljivo je prodajati v časovnih obrokih gotov del pridelka. Na ta način se edino lahko doseže srednja tržna cena za vse blago. Ako se proda vse naenkrat, obstoja nevarnost, da je skupni izkupiček manjši od one vsote, kakor bi jo dosegli, če bi pridelek prodali v treh ali več časovnih obrokih. Sadne sorte, ki se dobro konzervirajo, dosežejo izredno dobro ceno šele meseca januarja, februarja in marca.

5. **Podružnica »Prizad« v Mariboru, mora**

upravljati z izvozom vsega sadja iz dravske banovine in jabolk iz ostalih banovin.

Notranji promet s sadjem bodi prost, tako da lahko vsakdo proda oziroma nabavi sadje za lastno potrebo, kjerkoli želi v banovini oziroma v državi. Vse sadje pa, ki je namenjeno za izvoz, mora biti prijavljeno »Prizadu«, podružnici v Mariboru. Brez vednosti »Prizada-Maribor« ne sme nihče izvoziti jabolk. Na ta način lahko osrednja organizacija vzdržuje enake cene za poedine sorte in izvršuje licitacijo cen navzgor. Današnja neorganizirana trgovina s sadjem pa povzroča, da se prodaja sadje po nižjih cenah, kakor je potrebno.

6. **Informativna služba.** »Prizad-Maribor« mora imeti točen in siguren pregled o stanju letine v drugih krajih in s tem v zvezi o situaciji na svetovnem trgu.

Edino »Prizad«, podružnica Maribor, bo v stanju pravilno usmeriti našo sadjarsko politiko in zasigurati našemu sadjarju za sadje — siguren vir dohodkov. Nadalje pa lahko edino osrednja organizacija, ki bi ji bil poverjen ves izvoz, izvrši vse potrebne investicije, ki so za konkurenco na svetovnem trgu neobhodno potrebne. Končno bi bili skupni režijski stroški, preračunani na skupen izvoz sadja, mnogo manjši od današnjih, ki so neorganizirano razdeljeni na veliko število poedincev in manjših organizacij. Na drugi strani pa bi bil ves večji dobiček, ki ga danes v dobrih letih shranijo v svoje žepne različni posredovalci in nima od tega naše sadjarstvo kot takšno neposredne koristi, prišel v dobro za povzdigo našega celokupnega sadjarstva, ker bi osrednja organizacija od svojega event. letnega čistega pribitka lahko pospeševala neposredno naše sadjarstvo, kakor to »Prizad« že dela.

Stroga kontrola izvoza postaja za nas sedaj, ko so se spremenile ekonomske politične prilike v Srednji Evropi, važna in potrebna. Dosedanji način izvoza naših jabolk pa nikakor ne odgovarja našim interesom niti interesom držav, ki pri nas jabolka kupujejo. Iz teh dveh ozirov je nujno potrebna organizacija naše izvozne sadne trgovine.

Op. ured.: ideja je tu —, treba je samo še dejanj!

Posestnikom gozdov

Banska uprava dravske banovine je izdala naredbo o gospodarjenju z nedoraslimi gozdi. Po tej naredbi je vsak posestnik dolžan naravno ali umetno pogozditi najdalj v roku 3 let po izvršeni sečnji vsako poseko. To je izvršeno šele takrat, ko je dosežena in zagotovljena popolna zarast.

Pri čiščenju se mora v gozdnih kulturah zatirati (posekati ali zasekati ali izruvati) vse, kar ogroža obstoj ali razvoj teh kultur (zlasti gozdni plevel in malovredne drevesne vrste).

Gozdni posestnik je dolžan izvršiti potrebna redčenja.

Prebiralna sečnja v nedoraslih visokih gozdovih je prepovedana. Sečnja na golo se v nedoraslih visokih gozdovih sme vršiti samo z dovoljitvijo občnih upravnih oblastev.

Dovolitev za sečnjo na golo v nedoraslem visokem gozdu sme upravno oblastvo izdati le v gotovih primerih (če je gozd razredčen ali poškodovan, da je ogrožen obstoj ali razvoj), če je napaden v veliki meri po glivah, zajedalkah in mrčesu, če posestnik neizogibno potrebuje tehnični les v lastnem gospodarstvu itd.

Čl. 6 določa postopek pri vlaganju prošenj za sečnjo na golo v nedoraslih visokih gozdi.

Če oblastvo dvomi v pravočasno pogozditev poseke, sme predpisati kavcijo. Kupec lesa ali podjetnik sečnje se morata prepričati, ali je upravno oblastvo sečnjo dovolilo.

Za prekrške naredbe so določene kazni od 10 na 1000 din, v primeru pa, da se globa v določenem roku ne plača, zaporna kazen od 1—20 dni.

Doma in drugod

Manifestacija nacionalne mladine

V nedeljo je priredila slovenjgraška nacionalna mladina veliko manifestacijsko zborovanje, ki so se udeležili tudi kmetski in delavski fantje iz okrajev Konjice, Celje, Gornji grad, Laško ter Maribor.

Ob pol enajstih je bil sprejem gostov na kolodvoru. Veliko število kolesarjev in okrašenih kmetijskih voz je čakalo pred kolodvorom. Godba je igrala in na stolne ljudi je živahno vzklikalo kralju in Jugoslaviji.

Z vlakom so prispeli senator Ivan Pucelj, narodni poslanci Ivan Prekoršek, Rudolf Pleškovič in Milan Mravlje ter vodstvo banovinskega odbora omladinske organizacije Jugoslovanske nacionalne stranke s predsednikom inž. Jože Rusom na čelu.

Pred kolodvorom se je razvila povorka, kakršne Slovenj Gradec še ni videl. Godba je zaigrala koračnico in med navdušenim vzklikanjem je povorka korakala v mesto.

V Gollovi dvorani je pričelo zborovanje. Otvoril ga je Vlado Pušenjak, neumorni tajnik sreske omladinske organizacije za Slovenj Gradec. Predložil je najprej udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju Petru II., ki je bila z velikanskim navdušenjem sprejeta. Nato je prečital pozdravne brzojavke, ki so jih poslali gg. Jovo Banjanin, nar. poslanec, Ante Kovač in Avgust Lukačič. Po pozdravu na vse goste, na kmetijske fante in može, na delavsko mladino, je imel globok načelen govor o nalogah jugoslovanske nacionalne mladine.

Za tem so se vrstili ostali govorniki. Najprej je pozdravil zborovanje predsednik sreske organizacije JNS g. Ivan Rojnik. Izčrpno poročilo je podal med živahnim pritrjevanjem senator Ivan Pucelj. Njemu so sledili nar. poslanci Ivan Prekoršek, Rudolf Pleškovič in prav posebno prisrčno pozdravljen domači narodni poslanec Anton Rogina, ki je prišel v narodno skupščino mesto odstopivšega g. dr. Antona Novačana. Sledili so nato pozdravni govori zastopnikov mladinskih organizacij iz drugih srezov. Kot poslednji govornik je nastopil nar. posl. Milan Mravlje. Več kot dve uri je trajalo zborovanje in vse govornike nagradilo z neprestanim pritrjevanjem in ploskanjem. Saj so bili prežeti vsi enega duha in enih misli. Govorniki so govorili to, kar so zborovalci čutili in mislili.

Slovenj Gradec je glasna priča za to resnico. Po zborovanju se je zopet razvila mogočna povorka in položila venec na ploščo Kralja-Mučenika v Sokolskem domu.

Slovenj Gradec je postal važna in trdna postojanka nacionalnega pokreta. Kmetiska in delavska mladina nosi ta pokret, zato je bodočnost njegova. In v njegovih rokah sigurna.

Škofovska konferenca

v Zagrebu je končala svoje delo. V pogledu novih cerkvenih doklad je konferenca sklenila, da jih ne morejo župniki nalagati na svojo pest, temveč morajo dobiti preje dovoljenje nadrejenih cerkvenih krogov. Konferenca je topogledno upoštevala razloge, ki so bili iznešeni v javnosti. Tudi škofijske doklade so za nekaj časa odložene, kakor poročajo časopisi.

Proslava hrvaškega kmetstva

V nedeljo se je vršila v Zagrebu proslava Gospodarske sloge, na kateri je bil položen temeljni kamen bodočega doma »Gospodarske sloge«. Proslave se je udeležil tudi g. dr. Vladimir Maček. Po položitvi temelja je krenila povorka pred stanovanje dr. Mačka, kjer so mu klicali s fašističnimi vzkliki: »Maček, Maček, Maček« in »vodja, vodja, vodja...«

Sokolski obrambni zbor

V nedeljo se je izvršil drugi obrambni zbor ljubljanske sokolske župe. Zbor je potekel v najlepšem redu, kakor ga morejo organizirati le strumne in disciplinirane sokolske vrste. Sokolski duh je duh našega naroda in njegovega pohoda ne ustavi nobena ovira ali pretuja. Veličastna povorka se je kot mogočna reka zlila na

Prešernova rojstna hiša na Vrbi, katero je odkupila na pobudo odbora naša požrtvovalna šolska mladina s prispevki, ki so znašali nad 150.000 dinarjev.

sokolskem letnem telovadišču v Tivoliju, kjer je Sokole pričakovala naša hrabra vojska. Tu so se izvršile bojne tekme članstva in naraščaja.

Nj. Vel. kralju je bila odposlana sledeča vdanostna brzojavka:

»Na drugem obrambnem zboru sokolske župe Ljubljana zbrano članstvo, naraščaj in deca iz vseh njenih edinic, 6468 pripadnikov po številu, pošilja svoje prve misli Vašemu Veličanstvu z najlepšimi željami za zdravje ljubljene kralja in starešine, za srečo naroda, za moč in slavo Jugoslavije. Z zvestobo vdani sokolskim idealom pozdravljamo svojega vladarja, junaški dom in rod Karadjordjevičev, z iskrenim sokolskim: Zdravo!«

Prav tako je bila odposlana pozdravna brzojavka Upravi Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije v Beograd: »Z geslom »Le naprej brez miru« hočemo svoje delo nadaljevati v dobro kralja, naroda in države in v ponos sokolske misli.«

Strogi predpisi pri izdajanju potnih listov

Ministrstvo financ je izdalo v zadevi davčnih potrdil za potnike, ki potujejo v inozemstvo, nove predpise, ki so bili preko banskih uprav poslani oblasvom, ki izdajajo potne liste. V bodoče se potni listi ne bodo smeli izdajati v nobenem primeru brez davčnega potrdila, tudi ne v času letne sezone, preko katere so bile doslej veljavne izjeme. Nove določbe o davčnih potrdilih, ki jih je treba predložiti prošnji za potni list, se glase takole:

1. Za vidiranje potnih listov za potovanje v inozemstvo je treba zahtevati davčno potrdilo one osebe, ki zahteva potni list; če pa je ta oseba žena, ki ne plača davka, tedaj je treba zahtevati davčno potrdilo njenega moža; če gre za mladoletno osebo, je treba zahtevati davčno potrdilo staršev, če so še živi odtodno zapuščinske mase, ne glede na to, zakaj potuje dotična oseba v inozemstvo. 2. Osebe, ki so v službenem odnosu (nesamostno delo ali nesamostni poklici) in

ki potujejo po poslih v inozemstvo, so dolžne, kadar zahtevajo potni list, predložiti davčno potrdilo, ne samo svoje, temveč tudi potrdilo o plačanem davku delodajalca, če ne dokažejo, da potujejo za svoje lastne potrebe; le v tem drugem primeru se zahteva davčno potrdilo le od osebe, ki zahteva potni list in ne tudi od delodajalca. 3. V primeru, kjer se vidi, da dotična oseba ne plača davka, je treba proučiti, s kakšnimi sredstvi potuje in je potem zahtevati potrdilo o plačanem davku od one osebe, ki je dala sredstva za potovanje itd.

Mednarodni velevesejem v Ljubljani

Pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kralja Petra II. bo v Ljubljani

XVIII. mednarodni spomladanski velevesejem od 4. do 13. junija 1938.

Splošni velevesejem: Strojna in kovinska industrija, fina mehanika. Radio in elektrotehnika, razsvetljava in kurjava. Dvokolesa, vozovi, sport. Poljedelski stroji in orodje. Mlini. Lesna industrija, pletarstvo, ščetarstvo, igrače. Tekstilna industrija in konfekcija, klobučarstvo, čipkarstvo. Usnje in konfekcija. Krznarstvo. Papir in pisarniške potrebščine. Kemična industrija in fotografija. Živilska industrija. Stavbarstvo. Glasbila. Steklo, porcelan, keramika, bizuterija. Razno.

Posebne razstave: Oficijelna razstava Francije. Razstava »Cesta«, prirejena od Društva za ceste. Razstava tobačnih izdelkov Monopolske uprave. Avtomobili, motorna kolesa svetovnih znamk. Pohišstvo, stanovanjska oprema. Gospodinjstvo; ženska domača obrt. Mala obrt.

4. do 5. junija: Kongres Društva za ceste. 10. do 12. junija: III. jugoslovanski vsedržavni trgovski kongres.

Za razstavno blago veljajo izdatne prevozne, carinske in trošarinske olajšave.

Inozemski obiskovalci dobe na podlagi velevesejmske legitimacije jugoslovanski vizum brezplačno pri vseh jugoslovanskih konzulatih.

Odkritje kraljevega spomenika

Pri Sv. Juriju ob Ščavnici se vrši dne 15. t. m. slovesnost odkritja spomenika kralju Aleksandru I.

Na predvečer zagore po šentjurskih gričih kresovi. V nedeljo 15. je zbiranje gostov ob 10 uri. Sokolska društva se zbera pri Gubčevem domu, gasilska pri Gasilskem domu, ostala društva pa pri gostilni Domanjko.

Slavnostni govorik bo rojak univ. profesor dr. Ilešič. Med slavnostjo izvajajo godbene točke vojaška godba, pevske točke domači pevski zbor, šolska mladina in pevsko društvo »Drava« iz Maribora.

„Kmetško bratstvo“

Po Črni gori so pričeli pristiaši združene opozicije snovati prosvetna in gospodarska društva »Kmetško bratstvo«. Pravila so sestavljena po vzorcu pravil radičevske kmetijske kulturne organizacije »Seljačka sloga« in gospodarske organizacije »Gospodarska sloga«. Do sedaj je ustanovljenih baje že okoli 100 organizacij »Kmetškega bratstva« širom zetske banovine.

V sredo dopoldne je bila na Cetinju ustanovna skupščina osrednje organizacije »Kmetškega bratstva«. Na občnem zboru »Zveze kmetijskih bratstev« je bilo soglasno sklenjeno, da bodo v bodoče »Kmetška bratstva« pričela čimbolj pospeševati zadržno misel. Sprejet je bil tudi program za bodoče delo, ki predvideva posmrtno zavarovanje članov, brezplačno pravno pomoč, pobijanje nepismenosti s prirejanjem analfabskih tečajev, ustanavljanje zadrug ljudskih knjižnic in čitalnic, prirejanje tečajev za pospeševanje umnega gospodarstva itd.

Kaj se godi po svetu

Pozornost evropske politične javnosti sta te dni vzbudila zlasti dva pomembna dogodka: obisk Hitlerja v Rimu in demarša (opozorilo, dobrohoten diplomatski nasvet) angleške vlade v Pragi in Berlinu.

Hitler in Mussolini

Dne 2. t. m. je nemški državni kancelar Adolf Hitler odpotoval v Italijo, da se sestane z Mussolinijem, in 3. t. m. zjutraj je prispel v Rim.

Za ta pomembni obisk so se v Italiji vršile velikanske priprave, na sporedu je cela vrsta manifestantnih slovesnosti, pravo jedro obiska pa seveda tiči v njegovem političnem pomenu.

V zadnjih tednih se je na evropskem političnem obzorju marsikaj spremenilo. Avstrija je kot samostojna država izginila s površja zemlje in je postala sestaven del Velike Nemčije. Italija je dosegla sporazum z Anglijo, ni pa še dosegla sporazuma s Francijo. Prav tako se Italija po sporazumu z Anglijo ni odrekla svoji tesni zvezi z Nemčijo, ki ji pravimo: os Rim-Berlin.

Na drugi strani sta Anglija in Francija, za koji so že nekateri mislili, da sta se začeli druga drugi odtujevati, obnovili in poglobili svojo zvezo, ki niti za časa svetovne vojne ni bila tako tesna in iskrena kakor je sedaj. Tako imamo zdaj v Evropi velesile razdeljene na dva tira: Italija-Nemčija kot avtoritarni državi, na drugi pa Anglija in Francija kot demokratski blok. Če pomislimo, da so se nemške meje ob priključitvi Avstrije znatno spremenile in da je Nemčija danes edina evropska velesila, ki nima kolonij, razumemo pomen in važnost Hitlerjevega obiska brez posebnih pojasnil.

Nerešena vprašanja

Z novim položajem se je pojavilo polno nerešenih vprašanj, ki bi lahko povzročile zmedo. Tako je še nerešeno vprašanje nemških kolonij. Vprašanje zase je tudi nemško načelo o zaščiti nemških narodnih manjšin v tujih državah.

Obisk nemškega državnega kancelarja v Rimu je povzročil v Nemčiji novo modo. Ženske, ki so dostopne za vse, so začele nositi črne kape s fašističnim znakom.

Vprašanje je, kam se bodo nagnile male države, ki v takem položaju kljub vsej želji po popolni nepristranosti le težko jadrjo mimo obeh vodilnih ošic, ne da bi se kateri priključile. In sredi vseh teh vprašanj je

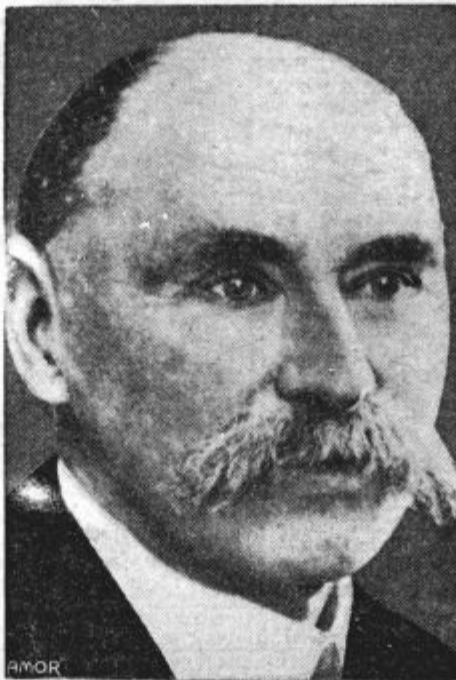
mir za vsako ceno

najmočnejša zahteva sedanje angleške politike. Anglija je s svojim oboroževanjem v primeri z

drugimi velesilami takorekoč šele v povojih. Zato je razumljivo, da napenja vse svoje sile za ohranitev miru. Ozračje pa je napeto. Sicer ni nikomur mogoče očitati neposrednih napadalnih namenov, vendar ima človek venomer občutek, da se vsak trenutek lahko zgodi kaj nenadnega. Spričo tega se je Anglija odločila, da skupno s Francijo posreduje za čim prejšnjo zadovoljivo in za obe strani sprejemljivo ureditev

češkoslovaško-nemškega vprašanja

v Pragi in Berlinu. Prvotno so pričakovali, da se ta korak izvrši po Hitlerjevi vrnitvi, toda medtem sta angleški poslanik Newton in francoski poslanik De la Croix v Pragi že izvršila prija-

Dr. Douglas Hyde, zaslužni zgodovinar in politik, je bil izvoljen pred kratkim za prezidenta irske države.

teljsko demaršo obeh velesil pri češkoslovaškem zunanem ministru dr. Krofti.

Podobna demarša je bila izvršena 7. t. m. isti dan ko v Pragi, tudi v Berlinu. Anglija in Francija svetujeta prijateljsko ureditev manjšinskega vprašanja na Češkoslovaškem, ne da bi se pri tem vmešavali v notranje zadeve republike.

Kakšne bodo posledice tega koraka v nadaljnem političnem razvoju, je danes pač težko reči. Vsekakor pa velja naglasiti, da je francosko javno mnenje z mnogimi vodilnimi politiki vred močno naklonjeno Češkoslovaški, na drugi strani pa češkoslovaški uradni krogi obravnavajo to kočljivo vprašanje z največjo dobrohotnostjo, obzirnostjo in spravljivostjo.

Mimogrede naj omenimo, da je francosko-ruski prijateljski pakt ostal še vedno v veljavi, kakor naglašajo zlasti nemška poročila. Za nas vsekakor razveseljiv pojav pa je zблиžanje med

Poljsko in češkoslovaško

in vest, da so na prijateljski način med obema državama poravnana, oziroma vsaj spravljena na tir sporazumne poravnave vsa sporna vprašanja, ki so že nekaj časa sem kakor nevarni oblaki zatemnjevala politično obzorje med obema slovanskima sosedama.

Trgovinska pogajanja z Nemčijo

V Berlinu se vrše predhodna trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Nemčijo, ki obsegajo zlasti tole: ureditev obmejnega prometa, določitev novih carinskih tarif, določitev novih prevoznih tarif, določitev uvoznih kontingentov in razna druga vprašanja, ki zanimajo Jugosla-

vijo in Nemčijo. Vsa ta vprašanja se bodo obravnavala v zvezi s priključitvijo Avstrije k Nemčiji, ki je za nas v trgovinskem oziru posebno važna zaradi obmejnega prometa in bivših avstrijskih trgovcev v Jugoslaviji, ki so zdaj postali nemški državljani. Pogajanja v Berlinu bodo trajala najbrž do srede maja, na kar odputuje naša delegacija v Švico, kjer bo vodila trgovinska pogajanja s švicarsko vlado.

V Romuniji

je umrl Oktavijan Goga, bivši kratkotrajni predsednik vlade.

Oktavijan Goga je 1. aprila izpolnil 57. let. Bil je iz ugledne duhovniške družine. V zgodnji mladosti je zaslovel kot nacionalni pesnik in leta 1905. je dobil najvišje odlikovanje romunske akademije, ki mu je leta 1923. vnovič izkazala priznanje kot pesniku. Po svetovni vojni je stopil v politično življenje in je bil leta 1920. in 1921. prosvetni minister. Pokojni Goga je ustanovil leta 1932. ljudsko agrarno stranko, ki se je pozneje združila z Ligo ljudske krščanske zaščite prof. Cuze. Iz te fuzije je nastala narodno-krščanska stranka, ki je leta 1937. sestavila vlado, ki pa je bila le kratka, nakar je Gogova zvezda naglo zatonila.

Ameriško svarilo

Po vsem svetu je vzbudil največji odmev govor ameriškega vojnega ministra Woodringa v Washingtonu, ki ga je govoril prav tedaj, ko Evropa gleda in prisluškuje rimskemu sestanku. Woodring je med drugimi dejal: »Danes so demokratske države še vedno pacifistične, miroljubne, toda če jih bodo preveč potisnili ob stran, bo nenadoma izbruhnilo nezadovoljstvo.«

Nadalje je podčrtal, kako je svetovni položaj tak, da so USA prisiljene zgraditi vsa mogoča obrambna sredstva in se do zob oborožiti. Ob

Reliefni znak s podobo Hitlerja in Mussolinija, katerega razpečavaje te dni po vsej Italiji z geslom »Rim-Berlin«.

koncu je ameriški vojni minister še dejal: »Mi ne moremo zapreti oči pred dogodki v svetu, kajti če pride do vojne, najsibo kjer koli v inozemstvu, je tudi naš mir takoj ogrožen.«

Marsikdo je sprejel te besede morda z neprijetnimi občutki, večina delovnega ljudstva pa čuti v njih odločno ameriško voljo, da pokliče svet, naj se v zadnjem trenutku iztrezni.

Kmetje, obrtniki in podeželski delavci! Zahtevajte v vsakem gostilniškem lokalu, kamor zahajate in dajte zaščito, Kmetjski list!

Kmetska mladina

Kmetsko-mladinski tabor na Donački gori

V nedeljo dne 22. maja t. l. priredijo Društva kmetijskih fantov in deklet ptujskega in celjskega okrožja velik izlet na Donačko goro pri Rogatcu, kjer se bo istočasno vršil velik kmetsko-mladinski tabor, na katerem bodo nastopili kot govorniki predstavniki Zveze kmetijskih fantov in deklet iz Ljubljane in predstavniki ptujskega in celjskega okrožja. Vsa tovariška društva v omenjenih krajih naj se za izlet takoj pripravijo in izvedejo organizacijo. Udeležba je mogoča z vlakom in se naj vsi poslužijo nedeljskih povratnih vozovnic, drugi bodo zopet organizirali izlet s kolesi ali tovornimi avtomobili. Bližnja društva bodo pa napravila pešizlet. Hrano naj vzamejo vsi tovariši in tovarišice s seboj. Vsako društvo naj poskrbi za harmonikarja, da bo pot in tabor čim prijetnejši in veličastnejši. Na tabor vabimo tudi naše kmetske moške in žene, ki naj vidijo in spoznajo našo voljo in moč ter hotenje za svobodo in pravico.

22. maja vsi na Donačko goro!

Majniški izlet na Lindek

Vojniško Okrožje Društev kmetijskih fantov in deklet bo priredilo s konjiškimi pododborom Zveze kmetijskih fantov in deklet velik majniški izlet v nedeljo dne 15. maja t. l. na Lindek. Po prihodu vseh tovariških društev bo mladinsko zborovanje. Govoril bo zastopnik Zveze kmetijskih fantov in deklet iz Ljubljane. Celotna prireditev bo istočasna proslava 10letnice Društva kmetijskih fantov in deklet v Frankolovem. Tovariši in tovarišice, udeležimo se izleta vsi od prvega do zadnjega! S tem bomo pokazali svojo zavednost in razumevanje za našo skupno stvar. V skupnem krogu pa bomo tudi proslavili 10letnico naše tovariške organizacije.

Novo mesto

Redna seja Pododbora Zveze kmetijskih fantov in deklet v Novem mestu se bo vršila v nedeljo dne 15. maja ob 10. uri dopoldne v Sokolskem domu. Zaradi važnosti dnevnega reda naj se vsi tovariši odborniki seje gotovo udeležijo.

Mladinski izlet na Šmarno goro

Pododbor Zveze kmetijskih fantov in deklet za ljubljansko okrožje priredi v nedeljo dne 15. maja t. l. velik izlet vseh Društev kmetijskih fantov in deklet ljubljanskega okrožja na Šmarno goro. Zbirališče je ob 9. uri dopoldne pri tacenskem mostu v Tacnu, odkoder bo skupen odhod.

Vse tovariške odbore naših društev pozivamo, da se na izlet dobro pripravijo. Vsako društvo naj pripelje s seboj harmonikarja, da bo prireditve čim bolj prijetna in v skladu z našim mladinskim navdušenjem! Na svidenje na Šmarni gori!

Tonček, javni funkcionar

Moj prijatelj, šmarska koleraba, me je že dolgo časa vabil, naj pridem enkrat s svojim trdim komovcem v njegovo vas. Obljubil sem mu, da ga bom že enkrat obiskal, ko bom imel čas. Saj veste, da sem vedno na delu in sem primoran kar naprej misliti na bodočnost.

No, pa sem jo le v nedeljo 1. maja primahal z loparjem na rami v to posavsko vas. Da bi vi videli, kako sem bil sprejet. Vem, da take časti

ni doživel sam vrli dravski tajnik, ki je nekaj nedelj pred menoj prinesel v to vas blagoslov proti čifutstvu in ruskemu boljševizmu. Vsa čast mu!

Pravili so mi, da ta posavska vas hudo, hudo napreduje. »Nevenljive zasluge« za njen napredek pa si bo po zatrdilu pravovernih vaščanov pridobil (baje bi jih vzel najraje kar v zakup) zaslužni občinski odbornik ter nenadkriljivi pevovodja, kapelnik, režiser in pobožni cerkveni ključar Tonček.

Noč in dan se trudi na svoj način, da ne bi njegove ovčice zašle na preveč svetlo pot. Čemu pa je potrebno, da bi bili mladi ljudje poučeni o vseh pojavih, ki se tičejo vsakdanjosti? A bežite no s tem! To nam je deveta briga. Je pa vendar bolje, da so ljudje še naprej pohlevni backi, kot pa da bi postali samozavestni, pravi ta Tonček. Da, da, ali ne? Joj, pa vi niti ne veste, kakšno skrb posveča cestam. Občinska cesta — to vam je vzor! Izgleda, da se jo regulira s čisto ekonomskega stališča. Nasuje se jo z debelimi kuglami, da za delj časa potrpi; kaj hočeš s tistim drobnim gramozom, ki se takoj vleže pod blato. Treba je kaj novega. Pa ob cešti naj se pase živina in kosj trava, saj letos je tako že malo krme. No vidite, kako ima prav glavca Tonček. Potem ste pa ljudje še taki nesramneži, da čez Tončka samo zabavljate. Dokler vam je prepeval samo ganljive pesmice, da so vam pritekale kurje solze, ste ga radi imeli in poslušali njegov zamejni glasek, ko pa je v njem zakročila jeruzalemska kri, ste ga pa nesramno zapustili. O ti nesrečniki! Veste kaj, to pa že res ni lepo.

Mlatič

Tuici med — mi pa kisle zelje

Tuja družba zlatih in bakrenih borskih rudnikov, v katere okolici vlada velika socialna beda, je objavila pred nekaj dnevi bilanco za pretečeno leto, ki ne more prikriti dejstva, da je družba navzlic ogromnim dividendam nakupila iz neizplačanih dobičkov tolikšne rezerve, da ne ve kam z denarjem. Poleg glavnice 60 milijonov frankov in poleg rednih rezerv ima družba še za 1054 milijona frankov specialnih rezerv. Vse te rezerve pomenijo neizplačane dobičke. Družba izkazuje za lansko leto čistega dobička — pomislite zgarani in zadolženi kmetje — čez 107.000.000 — frankov. Mi, ki smo gospodarji na tej bogato obdarovani zemlji, pa žvečemo namesto medu in belega kruha — slovensko nacionalno jed — v oblicah krompir in kisle zelje!

Nezaunnica

Jeseniški zelenec udriha z loparjem ves v penah po gospodi in pravi:

»Vodilna mesta med narodom so si prioriti znali, vodilne besede pa reči ne znajo, ko jo narod potrebuje. Tako dela vsak po svoje, kakor se mu zljubi, kakor da nima katoliški narod skupnih osnov, na katere bi moral graditi... Hočemo jasne besede in mislimo, da je dolžnost onih, ki so na vodilnih mestih, da jo izrečejo. Nekaj izobraženstva in nekaj javnih delavcev z bridkostjo v sredu gleda, kako se ruši nekdanja solidna zgradba našega javnega življenja... Nekateri drugi na zelo vplivnih mestih pa se igrajo v teh odločilnih časih salonske katoličane in mislijo, da je že možno prirežati stalne družabne sestanke na čisto določene dni. Tako delajo, kakor da se stoletje niti za las ni premaknilo v svojih nalogah naprej...«

Kmetje, kaj pravite? Ali ni to težka nezaunnica, ki je napisana proti svojim lastnim tovarišem iz enega in istega tabora?

Stavijsky

Včasih se je govorilo v naši javnosti, da je bil neki Stavijsky največji finančni lopov na svetu. Jaz o tem nisem bil prepričan — zato

sem bil v tej zadevi tiho kakor cerkvena miš. Zadnje čase pa dobivam poročila iz severne meje, ki pravijo, da imamo Slovenci med sabo nekega Krpana, ki mu Stavijsky in sam vrag poleg njega ne segata, kar se tiče lumparij, niti do kolen. Mogoče pa bo to le kak dobrodošel avstrijski jud, ki je zmožen, da se naši temni klimi kakor vojaška uš konečno le prilagodi.

Nova bremena

Glasilo zagrebške nadškofije »Katoliški list« prinaša v zvezi s finančnim zakonom, ki je stopil v veljavo dne 1. aprila t. l., naslednje podatke:

»Doklade na neposredne davke, ki jih plačujejo rimsko-katoliški davkoplačevalci, imajo pravico razpisati rimsko-katoliške duhovne oblasti v škofijah in župnijah v duhu organizacije cerkve vsaka za svoje potrebe, in sicer po župnijah v lastnem delokrogu. Za doklade do 10% na neposredni državni davek (brez dopolnilnega davka in brez posebnega davčnega dodatka), ako ne more pokriti svojih stroškov v tej višini iz drugih razpoložljivih sredstev. Za župnijske doklade v višini preko 10% na neposredne državne davke, kakor tudi za škofijsko doklado vobče je potrebno odobrenje finančnega ministra v sporazumu z ministrom pravde.«

Neki visok, v frak oblečen gospod, je pravil v gostilni »Tri čečiri« v Beogradu svojemu podrejenemu omizju in rekel, »da postane kmet dovolj pameten za samostojno politično življenje šele potem, ko prekorači 40 let starosti«. Jaz pa se še prav dobro spominjam, da je nekoč raji Stefan Radič rekel v sličnem pogovoru, »da to očitajo kmetom samo iz naroda izločeni pokvarjenci!«

Prvovrstno kmetsko posestvo

moderno urejeno v bližini Slovenskih Konjic, se proda ali zamenja za drugo na progi Zidani most - Brežice. Naslov:

JOSIP DOVC, Slovenske Konjice

Domači dogodki

× V Dolgi vasi blizu Dolnje Lendave je 75letni posestnik Josip Szabo z nožem zabodel svojega 30letnega sina Ljudevika samo zato, ker se je hotel — oženiti. Morilski oče je pijanec, nesrečno umrl sin pa je bil priden in delaven človek.

× V Globoki v ljubomskem okraju so se ono nedeljo v vinotoču pri posestniku Zmazku stepli fantje. Med pretopom je Matija Luskovič v silobranu sunil Josipa Maleca z nožem v hrbet. Malec ima na dveh krajih ranjena pljuča in se bori s smrtjo, medtem ko orožniki preiskujejo žalostni dogodek.

× V Mojstrani je drvar Andrej Rekar v pijanosti smrtno zabodel z nožem svojo 60letno svakinjo, posestnico Terezijo Kosmačevo. Rekar se je bil sprl s svojo ženo Lenko, sestro pokojne, in zdrvel za njo. V tem mu je po slepem naključju prišla na pot Terezija, a podivjani drvar je začel divje udrihati z nožem po njej. Rekarja so zaprli in se je šele čez dolgo toliko streznil, da je doumel, kaj je storil. Strašno dejanje je toliko bolj pretreslo vso okolico, ker je bila pokojna ugledna in dobra gospodinja ter jako miroljubna in blagega srca.

† Ivan Vesenjajk

Bivši poslanec SLS in minister g. Ivan Vesenjajk je umrl pretekli teden v Mariboru. Zadel ga je kap. Zadnje čase je pričel izdajati »Slovenske gorice«, glasilo vinogradniškega društva, ki je v prvi številki napadlo »Kmetovalca«, glasilo Kmetijske družbe. Kot minister za agrarno reformo je vrnil za agrarne interese oddvojeno zemljo veleposestvu stiškega samostana. Osebnost je bil dober človek.

× V **Andrencih** pri Sv. Antonu v Slov. gorah so se 19letni posestniki Mariji Fekonja vnele plenice, ki jih je obesila sušiti nad štedilnik, preden je odšla delat na njivo. Ko se je vrnila, je bila soba polna dima. Plenice so namreč zdrknuje na razbeljeno ploščo in pričele tleti. V dimu se je zadušil 10mesečni posestničin otrok, ki je ležal v zibelki.

× V **Orljenici pri Drvaru** sta pred kratkim v hiši vaške zadruge Domjanovič zgoreli 17letna Olga in 12letna Milka Domjanovič. Njuna mati je odšla z bratom v Drvar na delo. Hčerki sta pa ostali sami doma. Ker matere še pozno zvečer ni bilo domov, sta zakurili na ognjišču. Pozabili sta pa zapreti vežna vrata. Pihal je močan veter, ki je raznesel žerjavico z ognjišča po vsej hiši. Tako je nastal požar in deklici v strahu nista našli izhoda iz goreče hiše, v kateri ju je doletela strašna smrt v plamenih.

× Na **Črnem vrhu** pri St. Juriju ob Taboru se je smrtno ponesrečil 76letni posestnik Jurij Paušek. Ko je šel s škafo na potok po vodo za živino, se je preveč nagnil, omahnil v potok in pri padcu tako udaril z glavo ob kamen, da se je onesvestil in utonil.

× V **Orlanu pri Leskovcu** sta kmela Stakić in Milošević pripeljala žito v mlin. Nato sta v gostilni jela kvartati in Stakić je končno Miloševića tako obral, da je zaigral žito, voz in dva vola ter ostal napol nag in bos. Končno sta oba kvartepireca razgnali orožniki.

× V **Zabrdju** pri Slavonskem Brodu sta se kmetski družini Luličeva in Galovičeva pravdali zaradi neke njive ob Luličevi posesti. Ko je bila razpisana na sodišču zadnja razprava, ni bilo nikogar tja, ker sta obe družini obravnavali spor kar na posestvu — s pretepom. Končno sta dva Galovičeva ostala mrtva na pozorišču. Luličevi so trupli položili na voz in s konji sami pripeljali obe žrtvi domov. Dejanje je toliko bolj žalostno, ker sta obe družini v sorodstvu. Oba Galoviča, ki sta v sporu za zemljo dala življenje, sta bila oženjena in eden je zapustil celo 6 otročičev.

× **Domov v Rogoznico** se je peljal s kolesom posestnikov sin Jožef Rojko. Na lornanjskem klanecu mu je odpovedala zavora, radi česar se je prevrnil in obležal nezavesten. V ptujski bolnici, kamor so ga prepeljali, je podlegel poškodbam.

× V **Mariboru** je pri koroškem kolodvoru vlak strahovito razmesaril delavec Petra Avgustina iz Slivnice, ko je šel s kolesom čez tračnice. Vsega polomljenega in razmesarjenega so reševalci prepeljali v mariborsko bolnico.

× V **Zalogu** je pri posestniku Burkeljcu ondan izbruhnil požar, ki se je razširil na stanovanjsko in gospodarsko poslopje. Gasiti so prihiteli tri gasilske čete, in sicer iz Zaloga, Kašlja in Most. Domačini so še v zadnjem hipu rešili živino, dočim je pohištvo in gospodarsko orodje uničil požar. Pri gašenju se je domači fant hudo opeknel in so ga prinesli k sosedu.

× **Vsi državni uradniki lahko dobe dopust**, če se hočejo udeležiti evharističnega kongresa v Budimpešti od dne 25. do 29. maja tega leta. Tako je odredil notranji minister g. dr. A. Korošec.

× V **Hotedršici** je bilo pred kratkim vlomljeno v blagajno Hranilnice in posojilnice. Nočni gost je odnesel 6400 din. Eno samo noč poprej pa je bilo vlomljeno v Novem svetu, vasi, ki je spadala do prevrata v občino Hotedršico, sedaj pa je onkraj meje. Vlomilec je prišel v hišo posestnika Tomažina, po domače pri Cajnarju. Vlomilec je vlomil v hišo, ko so domači bili na polju. Tu je vlomilcu padel v roke večji plen, odnesel je 11.000 lir in okoli 1000 din, skupaj v našem denarju okoli 23.000 dinarjev. Gotovo je bila na delu ena in ista roka. Vlomilec je moral biti poučen, da je g. Tomažin premožen posestnik, ki ima vedno kaj prihrankov tudi doma.

× V **Dubočju** pri Slavonskem Brodu so kmetje našli velike množine rude, ki vsebuje zlato, srebro, baker in platino. Rudo so poslali v analizo beograjski tehnični fakulteti, ki je izjavila, da bi bilo izkoriščanje te rude zelo dobičkanosno, ker v Evropi ni platine. Če se izkaže, da je platine v tej rudi res toliko, kakor trdijo vesti, se bodo za njena ležišča gotovo zanimali tudi interesenti iz drugih držav.

Prodajam dva dobro ohranjena čevljarska stroja (Singer cilindri in ploščaf).

SEDLAR JOSIP, Ljubljana - Bežigrad
Suvoborska ulica št. 35

× **Visoka francoska odlikovanja** so prejeli nekateri naši dobrovoljci. Predsednik Sreske organizacije vojnih dobrovoljcev v Ljubljani Josip Jeras je bil odlikovan z redom Palmes d'Officier d'academie, podpredsednik Joca Zagar z redom Nichan Iftikar, tajnik Edvard Prinčič z redom Etoile noire. — Razen imenovanih sta bila iz Ljubljane odlikovana Josko Prezelj z redom Etoile noire in Stanko Tomc z redom Nichan Iftikar.

× Na **Vrheh** nad Kandršami so orožniki te dni prijeli nevarnega vlomilca Karla Jekoša, ki je doma iz Loke pri Zidanem mostu. Jekoš je priznal že celo vrsto vlomov, ki so bili doslej nepojasnjeni. Njegova tolpa ima v Zagrebu celo skladišče ukradene robe, ki bo zdaj spet prišla v posest pravih lastnikov. Jekoš je namreč tudi to skrivnost izdal orožnikom.

× **Predmeti za vojsko so oproščeni banovinske trošarine.** Po zakonu o administraciji vojske in mornarice niso zavezani carini in prometnemu davku, kakor tudi ne občinski in banovinski trošarini predmeti, ki jih dobavljajo producenti potom licitacije vojski in mornarici. V to svrbo morajo dobavitelji predložiti davčnim ali carinskim oblastvom overenje komandanta divizijske odnosno armijske oblasti o tem, da je predmetno blago resnično namenjeno za potrebe vojske in mornarice in da bo njej tudi resnično izročeno. Če gre za skupno banovinsko trošarino, ki je bila že plačana, se mora dobavitelj potom oblastva, ki je trošarino pobralo, obrniti na finančno ministrstvo, proračunski oddelek, za povračilo trošarine.

× **Nemška devizna kvota za jugoslovanski les** za drugo letošnje četrletje znaša vsega 3.368.300 mark. Pri nemškem kontrolnem uradu za les so bile vložene prošnje za uvoz lesa iz Jugoslavije v skupni vrednosti 6 milijonov mark. Pri tem je treba upoštevati, da so kvote za prihodnja tromesečja že v znatni meri izkoriščene s predujmi, ki so bili vzeti pri dosedanjih razlastitvah.

× **Mariborski sejem 6. maja.** Na svinjski sejemu je bilo pripeljanih 243 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov 65—100 din, 7 do 9 tednov 110—130, 3 do 4 mesece 150 do 210, 5 do 7 mesecev 300—390, 8 do 10 mesecev

420—490, 1 leto 710—820 din, 1 kg žive teže 6-50—7-75 din, 1 kg mrtve teže 8-50—11-25 din. Prodanih je bilo 164 svinj.

× V **Oseku pri Sv. Trojici v Slov. gorah** sta se med malico zaradi neznatne malenkosti sporekla posestniška sinova 27letni Alojzij Kraner in njegov 24letni brat Vilko. Končno je starejši mlajšega večkrat zabodel z nožem, da je ta izkrvavel. Alojzij Kraner je nato sam šel javit orožnikom k Sv. Trojici, kaj je storil. Nerešeni Vilko Kraner je bil lani 6 tednov v umobolnici v Novem Celju, a so ga kot zdravega odpustili domov.

× **Šušaska mestna občina** je razpisala 7% obligacijsko posojilo v višini 6 milijonov din. Izdala bo 2000 zadolžnic po 1000 din in 400 zadolžnic po 10.000 din. Amortizacija se bo izvršila v 15 letih, prva polovica bo amortizirana v 9 in pol letih. Zadolžnice bodo kotirane na zagrebški borzi.

× **Polovično ceno za vožnje po železnicah** je dovolilo prometno ministrstvo članom splavarske zadruge v St. Ožbaltu ob Dravi. Zadruga šteje 400 članov in so v njej včlanjeni vsi splavari, ki plovejo po Dravi od Dravograda do Dubrave.

× **List »Branik«**, nacionalistični tednik, ki je šele pred kratkim začel izhajati, je po odredbi notranjega ministrstva ustavljen.

× **Rudnik Kopaonik** v Belem brdu mora biti najpozneje do konca tega meseca zaprt. Vsem delavcem je bilo s 15. majem službeno razmerje odpovedano.

× **Naš železniški tovorni promet** je bil letos v marcu prav zadovoljiv. Natovorjenih je bilo 151.000 vagonov nasproti 122.000, 112.000 in 104.000 v marcu zadnjih treh let. V prvem četrletju letošnjega leta pa je bilo natovorjenih 391.000 vagonov nasproti 337.000, 302.000 in 284.000 v prvem četrletju zadnjih treh let.

× V **Slovenjem Gradcu** je orožništvo izsledilo nekega M. C., delavca iz Sv. Bolfenka v Slov. gorah, ki je o priliki nabiranja sezonskih delavcev za Nemčijo in Banat iz krajev okoli Sv. Urbana pri Ptujju ponarejal poselske knjižice in tako skušal varati oblastva. Moža so izročili sodišču.

Župan Križnar in razsodba Stola sedmorice

Okrožno sodišče v Ljubljani je oprostilo svoječasno razrešenega župana **Antona Križnarja** iz Stražišča pri Kranju vsake krivde in kazni po obtožnici o nepravilnem ravnanju z občinsko imovino. Državni pravdnik je proli tej oprostili razsodbi vložil revizijo na stol sedmorice v Zagrebu. Ta je revizijo zavrnil kot neutemeljeno.

Poučna potovanja

Na poučnem potovanju po Nemčiji se nahaja g. dr. Bojan Pirč, predsednik omladine JRZ in bivši minister Gjura Jankovič.

Din. **40.000,-**
denarnih NAGRAD

H kateri točki navodila o uporabi Radiona spada posamezna slika?

Navodilo za pranje z Radionom, ki je tiskano na hrbtni strani vsakega zavitka, ima 6 točk. Potrebno je, da točno doženete, katere točke Radion navodila predstavljajo te slike. Vzemite v roko zavitek Radiona in prečitajte pazljivo vsako točko navodila, pa ga primerjajte s temi slikami. Nato vnesite v prazne kroge na teh slikah številko tiste točke, ki po Vašem mnenju spada k posameznim slikam. Napišete v spodnjem desnem kotu tega oglasa čitljivo Vaše ime in natančen naslov. Izrežite cel oglas in ga pošljite kot tiskovino v odprti kuverti frankirano s 25 para brez vsakega drugega obvestila na: Jugoslavensko d. d. Schicht-Lever, oddelek reklama, Osijek.

POZOR: Poslednji rok za vpošiljatev je 31. maj.

1. nagrada	Din. 10.000.-
2. nagrada	„ 5.000.-
3. nagrada	„ 3.000.-
4. nagrada	„ 2.000.-
200 nagrad po	„ 100.-

Skupaj Din. 40.000.- za pravilno rešitev!

Ugođovitev pravilnosti rešitev, žrebanje in delitev dobitkov izvrši posebna ocenjevalna komisija, katere člani so:

Dr. Mato Perić, kr. javni notar
Kamilo Krvarić, direktor „Hrvatskega Lista“
Inž. Ante Safner, direktor Jugosl. d. d. Schicht-Lever
Dragan Gregurović, šef reklame Jugosl. d. d. Schicht-Lever

Glavni dobitniki bodo objavljeni 19. junija.

Navodilo o uporabi obeta pri nagradnem tekmovanju dobitnik, točna izpolnitev istega pa prinaša uspeh pri pranju perila!

RADION

pere sam - pere prizanesljivo

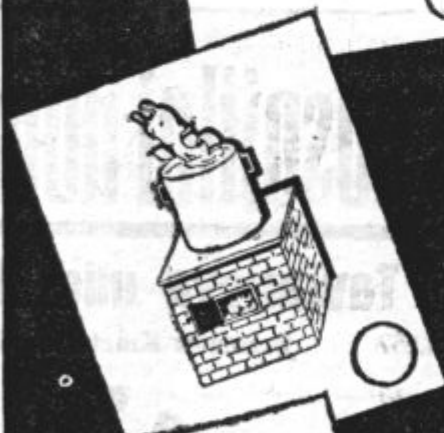
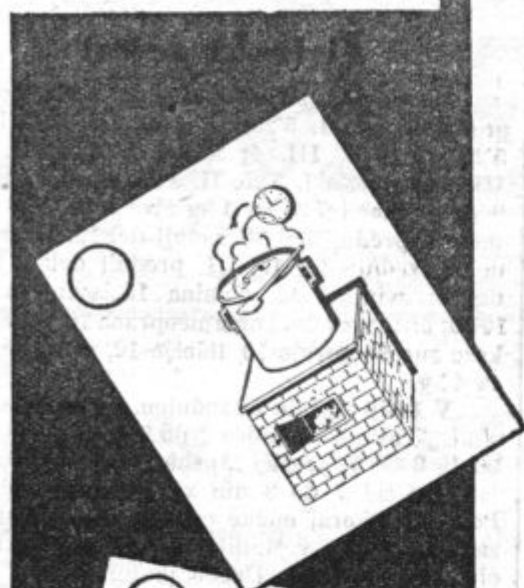
Ime in priimek: _____

Kraj: _____

Ulica in številka: _____

Banovina: _____

20

To in ono

Konkordat in priključitev

Kakor je znano, je obstojal med Avstrijo in Vatikanom konkordat. Po poročilih vatikanskega službenega glasila smatra papež, da je konkordat z nekdanjo Avstrijo še vedno veljaven in ga brez Vatikana ni mogoče niti spremeniti niti ukiniti.

Po drugi strani pravijo Nemci, da odkar ni več Avstrije, tudi ne more biti konkordata z njo.

Zanimiv je zadnji avstrijski škofijski list, ki prepoveduje vsako politiziranje na prižnici, ker se politika in prižnica izključujeta.

Duhovščina sama pozdravlja nastop avstrijskih škofov in pošilja škofom navdušena pisma. Tako se bo torej cerkev v bivši Avstriji lahko popolnoma posvetila skrbi za versko-nravni blagor svojih vernikov.

Politika in prižnica se izključujeta

Pretekli teden je dunajski škofijski list objavil vsej duhovščini poslanico, v kateri prav posebno naglašajo, da je vsako politiziranje duhovščine s prižnice prepovedano, ker se politika in prižnica izključujeta. Poročila zatrjujejo, da je duhovščina vzela to navodilo in ta opomin na znanje ter se podredila novo nastalemu političnemu položaju v bivši Avstriji.

Madžari proti židom

V madžarskem parlamentu se je te dni vršila debata o vladnem predlogu takozvanega židovskega zakona.

Govornik demokratične opozicije dr. Rassay je govoril proti predlogu, Tibor Eckhardt, vodja stranke malih poljedelcev, pa je zagovarjal predlog vlade.

Skupina liberalnih in krščanskih pisateljev, znanstvenikov in umetnikov, 59 po številu, je izdala manifest proti predlogu vladinega protijidovskega zakona. Koliko je med temi manifestanti Židov, tega poročila ne povedo.

Neutrálne cone

V odboru za socialna vprašanja pri Društvu narodov je zbudil veliko senzacijo romunski predlog, da se v vsaki državi, ki vodi vojno, določi nevtralna cona, kjer bi se namestili stari ljudje in otroci dotične države. Romunska vlada predlaga, da se določitev teh con mednarodno s pogodbami zajamči in utrdi. Romunski predlog, ki je vzbudil veliko odobravanje v krogih Društva narodov, je bil predmet živahne razprave in bodo o tem predlogu razpravljali na enem prihodnjih zasedanj sveta Društva narodov.

Temeljita sprememba

Protižidovski ukrepi v Avstriji pod novim režimom so povzročili velikanske spremembe v posesti kapitala. Bivša klerikalna »Reichspost«, ki mora sedaj pisati v narodno-socialističnem duhu, je nedavno priobčila članek, ki obravnava vprašanje lastništva avstrijskega gospodarstva in trdi, da ga je velika večina v židovskih rokah. Tvornice municije so 100% v rokah Židov, čevlarska industrija in trgovina 80%, usnjarska industrija in trgovina 78-25%, trgovina z bencinom 44%, tekstilna industrija in trgovina 53-25%, trgovina z žitom 60%, velika trgovina z živili je tako rekoč židovski monopol, isto velja tudi za velika podjetja za trgovino z inozemstvom. Od dunajskih bank in kreditnih zavodov jih je 76-06% v rokah Židov. Po najnovejši uredbi ministrskega predsednika maršala Göringa bodo vsa ta židovska podjetja prešla v nemško nacionalno posest, ali pa bodo likvidirana.

Sejmi

- 15. maja: v Trbovljah;
- 16. maja: v Lukoviku, Kočevski Reki, Krki, Pilštanju, Moravčah, Studencu pri Krškem, Vojniku, Razkrižju;
- 17. maja: v Ormožu, Ptuju, Dolnji Lendavi;
- 18. maja: v Ljubljani, na Rakeku, v Celju, Trbovljah;

- 19. maja: v Šmihelu-Stopičah, Prevaljah, Sv. Lenartu v Slov. goricah, Turnišču, Bogojini;
- 20. maja: v Mozelju, Senožetih, Mariboru;
- 21. maja: v Brežicah, Celju, Trbovljah, Vidmu ob Savi.

Živinski sejmi

Na zadnjem živinskem sejmu v Mariboru so prodajali vole I. 5'25, II. 4'80, III. 4; telice I. 5'25, II. 4'50, III. 4; krave I. 4'60, II. 4'50, III. 2'80; teleta I. 5'25, II. 4'25; prašiči špeharji 9'80, pršutarji 7'25 za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. prednji del 10, zadnji del 12, II. prednji del 8, zadnji del 10, III. prednji del 6, zadnji del 8; svinjina 14, slanina 15, svinjska mast 16'50; čisti med 20, volna neoprana 10, oprana 18; kože surove goveje 10, telečje 12, svinjske 9 din za 1 kg.

V Litiji so bile za zadnjem sejmu tele cene: Voli 4'50 do 5'50, telice 4 do 5, krave 3 do 4'25, teleta 6 do 7, prašiči špeharji od 8 do 9, pršutarji pa od 7 do 8 din za 1 kg žive teže. — Podobne, skoraj enake cene je imela živina na zadnjem sejmu v Metliki in tudi pri Sv. Filipu, občina Podčetrtek. Dogon je bil povsod precej večji kakor povpraševanje.

Važnejša radio predavanja

od 15. do 22. maja 1938.

Nedelja, dne 15. maja: 17.00: Rejci malih živali (g. Inkret Alfonz) — 19.30: Mesečni kulturni pregled.

Ponedeljek, dne 16. maja: 18.00: Kako se zaščitimo pred napadi iz zraka — 18.40: Zofka Kvedrova — v spomin na 60letnico rojstva.

Torek, dne 17. maja: 18.40: Judovstvo v novi dobi.

Sreda, dne 18. maja: 18.40: Dolenjska mesta v prvi polovici 19. stoletja.

Petek, dne 20. maja: 18.00: Domača keramika — 19.30: Spor Dubrovčanov za rusko carico Katarino II.

Sobota, dne 21. maja: 18.40: Strokovno šolstvo gradi temelje načrtnemu gospodarstvu — 20.00: O zunanji politiki.

TISKOVINE
vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, vezbarjni fisk hitro in poceni!

TISKARNA
MERKUR
LJUBLJANA, Gregorčičeva ul. 23
TELEFON ŠTEV. 25-52

Velika zaloga **umetnih gnojil:** superfosfata, kalijeve soli, apnenega dušika, nitrofoskala (mešano gnojilo),
semen: lucerne, črne detelje, pese, travnih semen itd. pri
»EKONOMU«
Ljubljana, Kolodvorska ul. 7

Kmetski hranilni in posojilni dom

reg. zadr. z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 1

Telefon št. 28-47

Rač. pošt. hran. št. 14.257

Brzjavi: Kmetskodom

Račun pri Narodni banki

Eskontuje menice

Daje kratko-
ročna posojila

Izvršuje
ostale denarne posle

Zaupajte denar domačemu zavodu!

Nove vloge
vsak čas razpoložljive obrestuje
po 4%
vloge proti odpovedi — 5%
Za vse vloge nudi popolno varnost
Otvorja tekoče račune